

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt. **Egyes szám ára 10 kr.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 1 frt 30 kr, minden további megkezdett 100 szög után 1 frtál 100b

Utolsó felvonás.

(D.) A képviselő-ház most megnyitott utolsó ülészakánál még azt sem lehet mondani, amit a rossz szándékú utolsó felvonásánál: no csak hogy vége lesz! Akár októberben, akár jövő februárban oszlatják fel az országházat, ugyan mi vigasztaló lehet ebben? Semmi kilátásunk sincs arra, hogy valami jobb következzen utána. Kód előttem, kód utánam — ez a helyzet képe.

Az ökoljogban semmi igazság sincs s a materialisztikus kor legnagyobb ellensége a nagy karaktereknek. A liberális rendszer meghozta közénk mind a kettőt, az ökoljogot és anyagi gondolkodást, mert alapja a keresztény erkölcsen megvetése. Eszköze az erőszak, végső célja némely egyén anyagi boldogulása s a földi élvezetek a felsőbb tizezer számára. Következésképpen pedig az általános elégedetlenség.

Mi mélyen el vagyunk merülve ebben a liberálisban; a társadalmi élet megszokva, a magyar politikai élet pedig egy nagy zsivásár, hol a leleményes kereskedők ugyan cifrabnáál-cifrabb címeiket akasztanak bódéjokra, »a haza«, »a közjólét«, »a szabadság« felirattal hivatgatják magokhoz az embereket, de végre is az a szomorú, hogy ezen politikai üzereknél is minden eladó.

Ugyan mely párt az, melyre nyugodt

szívvel rábizhatnók sorsunkat s melyről azt mondhatnók: ha ez jut többségre, jobbra fordul minden? Egy sincs közöttük, hiszen éppen a jelen országgyűlés lefolyása meggyőzhetett mindenkit arról, hogy a liberális emberek egyképen megbízhatlanok, egyik önzőbb a másiknál s bárnennyire verje is mellett, hogy így meg amugy kitart elvei mellett, a következő pillanatban mégis megcsalhatja a benne bízót. Hiszen megéltük már, hogy a legradikálisabb 48-asokból lettek a kormány legerősebb támogatói s azokból, akik eléggé megbízhatónak látszottak, titkos mamelukok. A beavatottak előtt pedig nem ismeretlen, hogy ez sohasem történik ingyen. Ugyan micsoda ellenzék van nálunk? S ki az a politikában járatan ember, aki még ad valamit a jelszavakra?

A rossz fa nem hozhat jó gyümölcsöt, ilyen a mai társadalmunk. Alapjaiban megvan metelyezve az elvtelen liberális által. Hiába mondják, hogy a zsidó a megtestesült önzés s nem beszél soha másról, mint üzletről és pénzről: erkölcsi keresztény társadalmunkban is már egészen otthonosak és a gyakorlati zsidó-keresztényeknek legió a számuk. A mai képviselők igen nagy része pedig valóságos minta-példánya az ilyeneknek; a különbség közöttük csak az, hogy egyik jobb arcot tud vágni a rossz játékhoz, jobban tudja leplezni stréberkedését a másiknál.

A liberális talmud-erkölcsre tanította a társadalmat s Deák Ferenc talán még sokáig utolsó típusa marad a jutalmat el nem fogadó, a hazát ingyen szolgáló politikusoknak.

Igy állván mélyen be lévén borulva politikai szemhatárunk, ugyan mit várhatunk a jövő legközelebbi választásoktól? Abból a társadalomból, melyet a liberális előbb szegényenyé, azután erkölcselenné, végre utcai rimaként könnyen eladóvá tett, tette pedig ilyen széles rétegekben, semmi jó sem származhatik. A mai kormányrendszer sok ezer megvehető szavazót fog találni s bőséges számban nekivaló választási elnököt, hát marad majd minden úgy, amint most van; a kormánypárt terhes lesz a szavazatok tulnyomó számától a képviselőházból.

A mai szomorú viszonyok között a távolabbi jobb jövő nevében üdvözljük a néppártot, melynek jelentőségét és súlyát mi nem annyira, mint sokan tévesen hiszik, a revízióba helyezük, de sokkal inkább programjának első pontjába, mely a párt céljait társadalmunk keresztény jellegének megővését tűzi ki.

A társadalmat kell előbb jó utra vezetni, a liberális megtörésével keresztény erkölcsöt, önzetlenséget és szeretetet kell benne otthonossá tenni, akkor aztán átalakul a politikai életünk s visszatér abba a régi

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Az ébresztő-óra.

Irta Schmid Géza.

Feleségem egyik nevezetesebb szórakozását a napról-napra megjelenő lapok hirdetési rovatának a-tól z-ig való — hogy szavaival eljék — *tanulmányozása* képezi. Ha olykor valami újdonságra akad, — pedig gyakran megcsik — hirtelen felugrik ülőhelyéről s az asszony követelésével parancsolja, hogy ezt vagy azt a tárgyat menten rendeljem meg számára, mert különben! . . .

Minap is valamely napilap hirdetési rovatát tanulmányozva, felugrik s illyenténképen szónokol: — Jani! Te! Hallod!!

— Ühm!

— Hallod, te, rögtön, de azonnal megrendeled számomra a hirdetett ébresztő-órát!

Természetesen ilyenkor, mintha semmit sem hallanék, az előttem fekvő aktákba mélyesztem fejemet. Csakhogy Karolin nem enged. Kérésével unos-untalan ostromol, s elvégre is belenyugszom, mert őszintén bevallva, a nyelvháborúban erőtlén hősnek érzem magam.

— Te Jani! Ez az ébresztő-óra valósággal

nouveauté! Eddig rendszeren a hivatalos órát elkéstem, mindketten napról-napra elaludtunk, reggelizni szeretsz, pedig beláthatod, hogy ébresztő-óra nélkül a reggeli pontos időre el nem készülhet, szóval mindennemű késésünk az ébresztő-óra hiányának tudható be. De hát ezt hagyj! Mert az ébresztő-órának különösége nem is ebben van, hanem abban, hogy világít!

Igyekeztem felvilágosítani, hogy az óralap világítása, legtöbbször humbug s a nyári éj sz. János-bogarára megesküdtem, hogy a világító-lapnál még hirdetési rovatát sem lesz képes tanulmányozni.

Csakhogy, fájdalom, ki szelet vet, vihart arat!

Karolin szöcskizta természetű. Az okoskodás új fegyverével fordult ellenem.

— Te keményszívű ember. Hát a gyöngédségi érzék kiveszében van nálad? Nem tudod tán, a migrén mennyire gyötör?! Hány éjjelt töltök álmatlanul, mikor te mint a bunda alszol? Nos tud meg, ha ébresztő-órám világító-lappal leszen, akkor a hosszú álmatlan éjszakákon az óra világító-lapjára szegezhetem tekintetemet, a lap fénye szürke világításba helyezi szobámat, butoraimat, s te jól tudod a szürke fénynek mily bámulója vagyok én!

Karolin még tovább is érvelt, mert a nő az

érvelésben kifogyhatatlan, de hát az Égnek, szavai a levegőbe vesztek, s én bensőmben csak a refrént hallottam:

Férniak! ha asszonyaitok zaklatásától megakartok menekülni, ébresztő-órát vegyetek nekik.

E benső kegyelmes szöveg hallatára leültem és Karolin nagy szívbeli örömeire megrendeltem a világító ébresztő-órát.

Karolin továbbra is tanulmányozta hirdetési rovatát, jó magam pedig e békés napokban elkészültem tanulmányommal: „A néma és nyelvet asszonyok története“-vel.

Harmad napra a posta meghozta a várva-várt ébresztő-órát. Midőn Karolin kicsomagolta, naiv örömmel orrom elé tartá s felkiáltá:

— Lásd, az ébresztő-óra világító-lapjával. Milyen boldoggá tette, te herceg Janikám! Az igazság érdekében röviden kijelentem: homlokomon esékolt.

Karolin különösen a világító-lapot tanulmányozta, csakhogy a viláosságához sötétség szükséges. Először kezeivel takará be, majd ruhájával, s a résen kandikált be, mily viláosságal világítand az ébresztő-óra?

— Ám csodák-csodája! A világító-lap fénye nem hintette sugarait!

Magam örültem hogy becsapták, s mint

magyar lovagias önérték, mely nyitrai vagy stomfai választásokat meg nem tűr.

Ma még nevetik a vidékről-vidékre járó apostolait, népgyűléseit felfogadott esőesélékkel inzultáltatják, mert a liberális önzésről hipnotizált mai kormányférfiak s szolgálatukban álló hivatalnokok fel nem foghatják: hogyan találkozhatnak emberek, akik ingyen, minden napidíj és jutalmazás nélkül annyi fáradságot tudnak szentelni a nép politikai érlelésére?

Igaz, ez szokatlan nálunk; szokatlan nemcsak ingyen eselekedni, fáradozni, de egyúttal szokatlan oly nyíltan, Isten szabad ege alatt, az egész világ, sőt az ellenfél hallatára hirdetni a keresztény politika elveit. De ami ma szokatlan, az holnap megszokottá válik s a férfias nyíltság és az önzetlenség erényében rejlő hódító erő csak úgy megfogja hozni diadalát, mint meghozta egykoron Krisztus apostolainak a felzúduló pogány római birodalom ellenében.

Ebben van a mi reménységünk, ezért nem esünk kétségbe a mai züllött politikai viszonyaink s az emberek mérhetetlen önzése közepett sem. Hanyatlási korszakban élünk, aminőt sokat látott már a történelem, de mely a néppárt vezetőinek megindított erélyes munkájában már is egy jobb jövő esirait hordja magában.

Külföldön már mindenfelé jóllaktak a liberális rendszerrel s vissza-visszatérnek a keresztény morál alapjaira, mely a politikában az egyenlőséget, a közgazdaságban az igazságosságot, a társadalmi életben a szeretetet és egyetértést egyedül képes előmozdítani.

A ki férfi és magyar, az ennek a jövőnek számára szenteli erejét.

Jövő évi költségelőirányzat. Lukács miniszter beterjesztette a ház elé a költségvetést, mely a Wekerle alatt divatba hozott mesterséges számösszeállítás folytán jövő évre fölösleget mutat. 87635 frtnyi fölösleg a jövő évre! Jókora naivítás kell ahhoz, hogy valaki ezt elhigye, mikor nálunk minden annyira ki van merítve, hogy a legelélmesebb adóvégrehajtó is alig

ilyenkor megcsik, a jó férj jó tanácsával szolgáltam!

— Édesem, zsákba az ébresztő-órával! Zsákba vele, mert hát ott sűrű a sötétség. Anyósom segédkezett. Karolin szómra hajolt és háztartásom legvastagabb zsákjába dugta, de az ébresztő-óra lapján a sötétség győzelmeskedett.

— Pincébe vele, — kiáltam homlokomra utve, — ott aranyosom! Ott van a valódi sötétség!

Karolin, bár mutatkozó bosszankodással, a pincébe is leszaladt, az utcáról nyíló ablakot bezáratta, de a sötét pincében is minden sötét volt: Karolin, a pince meg az ébresztő-óra világító-lapja.

Midőn haragos szemekkel szobamba jött, gúnyosan megjegyzém, hogy ez az ébresztő-óra azon órák fajtájából való, a melyek világos nappal világítanak.

Karolin, s ezt az ő nagyobb dicsőségére mondom, megjegyzésemet fitymálta. Ő, szerencsére nem volt kishitű asszony.

Utolsó reményünk horgonyába a legkitartóbb makacsággal kapaszkodunk. Ha majd a földet — Tasso szerint, az éj betakarja barna köpenyével — Karolin erősen hitte, hogy az ébresztő-óra világítani fog.

találhat már valami egzekválni valót, ha csak a levegőt is adó alá nem vetik. De hát a kormánynak szüksége van most arra, hogy a választások előtt odaállhasson a nemzet elé s azt monthassa: ime milyen jó gazda vagyok! De mit szól ahhoz a misera plebs contribuens, mely nyög a teher alatt. Egyébként jellemző, hogy az állami anyakönyvvezetésre a jövő évre *szégyezéssel* többet vettek fel. Es így fog ez menni évről-évre, fokozatosan, biznyságul annak, hogy mennyire igazuk volt a kormányférfiaknak, mikor azt hirdették, hogy az anyakönyvvezetés potom 600,000 frtnál nem fog többé kerülni az államnak. Egyszerűen rászédtek a nemzetet. De hát hiszen ez a liberális eljárás ebben is, másban is.

Hogy vannak oda át?

Az osztrák katolikusok aug. 31-én nagygyűlésre jöttek össze Salzburgban. Eppen kapóra jött ez a nagygyűlés, hogy a miénkkel, az aug. 17—19-én tartott első magyar kath. nagygyűléssel összehasonlítsuk. Főleg tanulságos ez az összehasonlítás az előkelő világi elem részvételének szempontjából. E tekintetben mi még egészen hátra vagyunk a külföldi katolikusok mögött és a régi indolencia, álszégén s az egyházi ügyek iránti érdeklődés hiánya csak úgy fogva tartja ma is intelligenciánkat, mint akár ötven év előtt.

A mi nagygyűlésünkön hiába kerestünk volna minisztert vagy a képviselőházi pártok előkelőbb kath. vezetőit, egy sem vett részt, hisz ezek még a sz.-István-társulat gyűlésein is szégyenkeznek megjelenni, nem hogy egy nagygyűlésen mutatnák magukat. Mit mondana a világ, ha ilyen helyen megjelennének? Mert nálunk miniszter lehet protestáns főgondnok, gyűlésről-gyűlésre járhat, saját hite mellett bármikor tehet tanúságot, de katolikus előkelőség, hogy tehetne ilyesmit? Az nincs divatban, az akár bűn számba menne. Oktondiságnak eléggé oktondiság ez, de hát így van. Tisza Kálmán ott van minden konvinti gyűlésen, de hogy Ugron Gábor vagy Apponyi Albert hasonló érdeklődést mutatnának kath. gyűlések iránt, arról nem tudunk semmit. Még a főváros kath. polgármesterét sem láttuk kongresszusunkon, hogy üdvözölje kath. testvéreit a székesvárosban.

Mily másképp ment ez Salzburgban. A nagygyűlésen megjelent Thun Zsigmond tartományi helytartó, Schumacher tartományi főnök, dr. Zeller polgármester. És nemcsak megjelentek, de beszéltek is lelkesen.

Thun gróf melegen üdvözölte a nagygyűlést, mint a katolikusok vigasztaló megnyilatkozását.

Vacsoránknál ülve, a látóhatár mindinkább besötétedett, Karolin hallgatagon ült, jó magam szinte felve indítványozám: — Édesem, nem ártana Egiptomból legalább is egy palackkal sötétséget. . . .

Karolin megvető mosolylyal válaszolt! Tíz órák koromsötét volt mindenfelé. Az égen egyetlenegy csillag fénye sem rezgett.

Karolin letakarta a sötét szobában az ébresztő-órát, de ez következetes maradt önmagához: a sötétben a sötéttel ölelkezett.

Karolint az ébresztő-óra annyira idegessé tette, hogy csúfos felületése érzetében a sötétség karjaiba dőlt — elaludt.

Körülbelül 1/2 1-kor gyufapattogást hallok. Karolin gyufát gyújtott, ám a szerencsétlenség betetőzéseképp valamely tárgy meggyuladt.

Karolin megjedve felsikoltott. Felugrottam, de azonnal észrevevén, hogy az ébresztő-óra papír korongja ég, nyomatékkal mondtam:

Im, az ébresztő-óra, mégis világít — a Chaos felé!

Az ébresztő-óra, melynek burkolata papírmasé volt, hamuvá égett. Vajjon a tüzeset után Karolin elaludt-e, nem tudom. Annyit tudok, hogy másnap néma hallgatásba merülve azon érzettel küzdhetett, melyet a francia találón fácherie-nak mond.

a materializmus és a jövő méhében rejlő nagy krízisek ellen. Az osztrák kormány képviselőtében azt az ohajtását fejezte ki, hogy a nagygyűlés határozatai javára vállván a kath. lakosságának, hasznára legyenek az egész országnak is. Hasonlóképp nagy hatást idézett elő Schumacher tartományi főnök és a polgármester gyűjtő felszólalása is. Ledebur gróf földmívelési miniszter pedig külön is táviratilag üdvözölte a nagygyűlést.

Ezek aztán férfiak, kikben öntudatosan él a kath. meggyőződés! Ott ellenkezőjét tartják szégyennek, azt, ha valaki katolikus voltát bevallani nem meri. Természetesen vallási műveltségük is megfelelő fokon áll a kath. ügyek iránti érdeklődésükkel és mosolyognának, ha valaki azt állítaná, hogy a vallás csupán a papok dolga.

Nálunk a salzburgi gyűléshez hasonló jelenségekkel nem találkozunk. Protestánsoknál igen, de a katolikusoknál nem. Annyira nem, hogy főbenjáró dolognak tartják még valamely kath. kör tagjának is lenni, nehogy ez akadályozza az illetőt az előléptetésben, vagy másféle zaklatásoknak tegye ki. Nálunk kath. alispánok és főispánok ellenségei a kath. köröknek, hogy pedig tagul lépjenek be, hogy egy felolvasáson, vagy kath. összejövetelen részt vegyenek, az méltóságuknak teljességgel derogál. Zsidó ünnepélyen szivesebben megjelennek, katolikuson nem.

Hát ez bizony szomorú állapot s egészen jellemzi állapotainkat. Részünkről nem annyira rossz akaratság, mint a hagyományos elhanyagoltságnak, a klérus és a világi elem közötti kölcsönös nem törődésnek vagyunk hajlandók ezt betudni. Szinte pirulás fog el, ha magunkat a külföld művelt katolikusaiával összehasonlítjuk. Most ha nálunk a világiak bizonyos előkelőséget helyeznek abba, hogy a vallás ügyeit elhanyagolják, az egyszerűen balgaság, mert az ilyen nemtörődésnek oka nem valamely magasabb foku felvilágosodottság, hanem egyszerűen tudatlanság, a vallási kérdésekben való teljes járatlanság. A sokkal műveltebb külföld mutatja, hogy a műveltség éppen nem ellenkezik a vallásossággal. A baj oka nálunk az, hogy sok ur kevesebbet tud a vallás tanaiból, mint az utolsó falusi iskolás gyerek.

Ezeket az állapotokat segíteni kell. A papokra esik a munka sulya, hogy világiaink hasonló vallási érdeklődésre emelkedjenek, mint a salzburgi gyűlés felhozott példája mutatja. A külföld sem mutatott mindig ilyen képet; az 1889-ki bécsi nagygyűlésen Lueger még sajnálattal fejezte ki, hogy a gyűlést a város nevében nem üdvözölheti s ime ma Thun helytartó már a kormány képviselőtében volt jelen a salzburgi gyűlésen. Az emberek nálunk is nem annyira roszak, mint inkább el vannak hanyagolva. (d.)

Ujdonságok.

Uj járási orvos. A főispán dr. Pantocsek helyébe nagy-tapolcsányi járási orvossá Adda Viktor dr.-t nevezte ki.

Esküvő. Smetana Antal, pereszlenyi molnár és földbirtokos, ma szept. 5-én esküdték örök hűséget Truka Alajos, volt tekenyösi püspöki gazdatiszt kedves leányának, Emmának a sz. Vince testvérek nyitrai templomában. Az esküvőn számos és díszes közönség volt jelen. — Isten áldása s tartó boldogság kísérje frigyüket.

A közigazgatási bizottsági ülés f. é. szeptember 10-ről 15-ére elhalasztott.

Kedves vendégek. Szerdán az átvonuló honvédségből Bende püspök ur vendégei voltak: felső-eőri Benedek Ándor vezérőrnagy, a 73-ik dandár parancsnoka Pozsony, Kerner Pál ezredes, ezredparancsnok és pávai Vajna Béla alezredes, a 13-ik ezred parancsnoka. D. u. 1/2 6-kor a honvéd-zenekar a várudvaron a püspök ur tiszteletére szerénadót rendezett, a következő műsorról: 1. Holub: Királyhymnus. 2. Boieldieu: Nyitány a „Fehér nő“ dalmából. 3. Ivanovici: „La belle roumaine“ keringő. 4. Er-

kel: „Keserű borsó”. 5. Kral: „Zenészetű jegyzetek” egyveleg. 6. Holub: „Sans-gène” gypke. 7. Varnay: „Mandolin-serenade”. 8. Induló.

Némely megyei körök lapunk szept. 3. számának tárcájában megjelent azon passzust, hogy Tarnóczy Gusztávot a Zobor-hegyen senki sem akarta kocsijába vinni: „Még Sándor Géza se”, előttünk teljesen érthetetlen módon — mint értesülünk — arra akarnak magyarázni, hogy az kicsinylés, vagy éppen sértés akar lenni Sándor Géza, nyitrai kir. törvényszéki elnök ellen. Ezzel kijelentjük, hogy nem volt más szándékunk, mint kifejezni azt, hogy Tarnóczy Gusztávot, ki tudunkkal jó barátja volt*) a nyitrai tszéki elnöknek, még jó barátja, Sándor Géza, sem vette fel kocsijába. — Aki egyébként ismeri azt a pártatlan igazságszeretetet és ügybuzgóságot, melyet nevezett törvényszéki elnök ur ezen minőségében kifejt, az tudja jól, hogy a kérdéses kifejezésben, nemcsak sértés nem lehet, de részünkről a sértési szándék is — száz és egy eknál fogva — képtelenség. Ezt nemcsak nyíltan kijelentjük, de szavaink olyan félremagyarázása ellen a leghatározottabban tiltakozunk.

A szerkesztőség.

*) Illetékes helyről nyert értesülés szerint azonban ezen urak között egyszerű ismeretségi viszonyon kívül más viszony nem állott fenn. Szerk.

Katonai átvonulás. E hét folyamán Nyitra egy hadi tábor képét mutatta, mely élénken emlékeztetett az itt tartott nagy gyakorlatokra. Honvédek, tüzerek vonulnak át utcáinkon; fess tisztek, napbarnított legénység áldogáll az utcán, s minden mozdulatukból kéri, hogy idegenek. Ágyuk, municiók, kocsi, betegszállító s nehezkes társzerek dögögnék a város kövezetén, mintha háborúba mennének. A mieink elmasiroztak Lévára, ezek után a 15. ezr. pozsonyi legénysége. De úgy van az a vidéken is. Mocsónokról heves csatáról értesít hadi tudósítónk; Tót-Megyeren megint egész izgalomba hozta a békés lakosságot, hogy ma, 5-én egy egész ezred katonaságot kellett elszállásolni. Mint onnan írják, a legközelebbi órákban nagy útközlet lesz az agacsi pusztánál, az ondrohói határban. Léva, Nyitra és Komárom között a hadoszt. gyakorlatot tart e napokban, melyre a pozsonyi, tatai, nyitrai, levai, ógyallai, trenseseni, rózsahegy, besztercebányai, jolsvai stb. honvédezek lesznek összpontosítva.

Megjötték a diákok. Itt a szeptember elseje, a költőzködő diákmadarak természetrajzi határnapja, melyen odahagyva két havi nyári tartózkodásukat, visszajönnek telni hozzáink, a provinciális fővárosba. Csupa piros pezsgős, egészséges arc, melyen csak úgy virít az egészség, a falusi vakációzás ezen csaknem csalhatatlan eredménye. Az utcán csak úgy hemzseg a rég nem látott, s részben soha nem látott kisebb nagyobb népség; a könyvtáros bolt zsufolásig tömve van velök. Hogyne! Hiszen ez az ő padszertáruk, depotjuk, honnan harci szereiket szedik elő tíz hónapig tartó fegyvergyakorlatra. A másik elláták tiszta fehérneművel, jó sutyeménnyel, a papák jó tanácsával s hol több, hol kevesebb pénzmaggal, melyből mi öregebbek is tanulhatnánk, hogy sokszor mily kevés, néhány hatos is elég az ember boldogságához. — Megjötték a diákok, mind úde, fiatal arcok. Valahányszor rájuk nézek, mindig eszembe jut az a bizonyos gyöngyösi anyóka, ki Egerbe jöven, meglátta a sétáló kispapokat felsőhajtott: Istenem! Istenem! Már 30 éve, hogy láttam ezeket. Mennyire megöregedtem azóta, s ezek még mindig olyan fiatalok!

Nyitrai menház. A tavalyi tanévben tanulmányaikat sikerrel végzett tanulók közül megtartatták a következők: Matyó Ferenc I. oszt.; Sarmir Dezső, Pelikán János, Finta József, Sztolár Tamás, Dudrejcsék Balázs, Skoff Jenő II. oszt.; Strba István, Chobodiczky Sándor, Simalják János, Eiselle Lajos, Nemlaha Vince, Rajecz István, Gaál Ágoston, Kolecsányi Géza III. oszt.; Klauček Ernő, Dvorszky József, Ondrejkovics István, Baumann Odón, Konecz József, Tomsa Balázs, Einhard István, Novoszád Lajos, Janda Artur, Markó Sándor IV. oszt.; Szlávik Alajos, Gabér Mihály V. oszt.; Kossányi Géza, Németh János VI. oszt.; Becker Gyula VIII. oszt. és Kolecsányi Lajos V. polg. oszt. — Az újonnan folyamodók közül a püspök úr által főlvetettek: Doman Máté, Hudecz Vendel, Pápay Ernő, Klacsó Károly I. oszt.; Sztrányovszky Károly, Hermann István II. oszt.; Terlanday Béla, Tóth Béla V.

oszt.; Becke Károly VI. osztályba. Az összes élelmezést nyert tanulók száma 40. A tény mutatja Bende püspöknek a tanügy iránti áldozatkészségét, mert ezek mind az ő kosztosai.

A zoborhegyi műemlék felállításának okmánya. Mult számban leirtuk a zobori piramis felavatásának ünnepét. Az alispán beszédjének végeztével arany-emlékérmet nyújtott át Perczel miniszternek s egyuttal felkérte, hogy az emlékoszlop felállítását megörökítő okmány felolvasását, aláírását s a megyei levéltárban elhelyezését engedje meg. A miniszter erre felkérte Schober Ernő képviselőt, hogy az okmányt olvassa fel. Az okmány szövege ez:

A magyar állam

I. FERENC JÓZSEF

ő cs. és apostoli királyi felségének dicsőséges uralkodása és

losonci báró BÁNYFY DEZSŐ

miniszterelnöksége alatt az 1896. évben ezer éves fennállásának emlékét ünnepefvén

A TÖRVÉNYHOZÁS

az isteni Gondviselés kegyelmét és a magyar nemzet államfentartó erejét tanúsító történelmi tény örök emlékére

THALY KÁLMÁN

országgyűlési képviselő kezdeményezésére elrendelte, hogy az ország hét pontján — a munkácsi hegyen, a brassói Cenk ormán, a nyitrai Zoborhegyen, a dévényi vártetőn, Pusztaszerezen, Zimonyban és Pannohalmán egy-egy maradandó jele állíttassék fel,

bonyhádi PERCEL DEZSŐ

magyar királyi belügyminiszter, az országgyűlés tagjának,

THURÓCZY VILMOS

Nyitra vármegye főispánjának, a vármegye és város hatóságának

és nagyszámu ünnepelő közönségnek jelenlétében 1896. évi augusztus hónap 30-án avatott föl és mely mű

BERCZIK GYULA

műszaki tanácsos terve szerint készült, hivatva van

egyreszt a Nyitra vára és vele az északnyugati országrészeknek Árpád vitéz hadai által történt elfoglalása emlékét megörökíteni,

másrészt pedig erről a hegytetőről szerte-szét fel a haza bérkoszorus határáig, le a Dunáig keletnek és nyugatnak fennen hirdetni, hogy ennek a vidéknek a népe, mely magát ezt az emlékkövet kegyelettel vette gondos őrizetébe, nyelvben és szokásban bár idegen, de érzelmben mindenkör hűséges tagja a nemzetnek, rendíthetetlenul megbízható támasza a hazának. Hirdesd te is ezt, te emlékkö, időtlen időkig, honfinak és idegennek egyaránt (s ezzel a magasztos hivatással állj, amíg a haza áll.

Beiratás. A nyitrai kath. felsőbb leányiskola 5 osztályába eddig 121 növendék iratkozott. Az intézetet most nyitották meg.

Lári fári. A szombati lapok közlik Károlyi István gróf nyilatkozatát, melyben az erdői néppárti gyűlés kapcsán kijelenti, hogy nem néppárti és pedig azért, mert lelkiismeretével nem tudja meggyeztetni azon viselkedést, mely a boszu, megtorlás érdekében kész a különféle nemzetiségekkel szövetkezni és a békében élő állampolgárok békéjét fölzavarni. Károlyi magas kastélyában ülve, mint nyilatkozata mutatja, csak némely lapok után ismeri a néppártot. Azért elítéli. Vajjon micsoda megtorlás vezet a néppártot alkotmányos küzdelmeiben? Csak olyan, mint a függetlenségiakat, midőn a közjogi törvényt megváltoztatni akarják. Különös felfogás, ellenzéki nézetet bossznak nevezni. Ami pedig a nemzetiségekkel való szövetkezést illeti, már szégyelhetné magát a kormánypárt ezt a nevetes vádat emelni. Kik azok a nemzetiségek és kinek zászlaja alatt állottak eddig? Azok magyar állampolgárok és a kormánypárt képviselőinek kétharmadát eddig ők szolgáltatták. Csodálatos, hogy Károlyinak lelkiismerete nem mozdult meg akkor, mikor az u. n. nemzetiségi vidékekről kül-

dött képviselőkkel egy padon ült. De rettentően veszélyes dolog lett egyszerre a tót, szerb, román polgárokkal képviselői választásba belemenni! Bánffy paktált a szászokkal, a képviselőházban is tárgyalták ezt és akkor Károlyinak nyugodt volt a lelkiismerete. Egyébiránt a néppárt szövetkezéseiről való beszéd mese, van abban mindig annyi hazafiság — s mi ezt legjobb tudásunk szerint mondjuk — mint akármely más pártban, önzetlenség pedig hasonlíthatatlan több. De hát sok ember mesékben gyönyörködik. Különben pedig — hozzá tesszük az „Alkotmányból” — azzal a kéressel fordulunk Károlyi István grófhhoz, mint gentlemanhoz, hogy sziveskedjék bizonyítani, hol, mikor és melyik nemzetiséggel szövetkezett a néppárt.

A F. M. K. E. közgyűlése. A felvidéki magyar közművelődési egyesület ez évi közgyűlését f. hó 7-én, hétfőn d. u. 5 órakor fogja megtartani Budapesten a kiállítási ünnepélyek csarnokának kis termében. A közgyűlést megelőzőleg, delután 3 órakor pedig ugyanott az igazgató-választmány tart ülést. A F. M. K. E. titkári hivatala szeptember 4-étől kezdve Budapesten van (Orient szálloda,) és ezúttal is értesíti az egyesület tagjait, hogy úgy egyesületi jelvények, valamint a látványosságok megtekintésére jogosító kedvezményes jegyek a F. M. K. E. titkári hivatalában kaphatók egész nap.

Nemzeti alapítvány a F. M. K. E. javára. A felvidéki magyar közművelődési egyesület száz ezer forintos milleniumi nemzeti alapítványa javára újabb a következő adományok érkeztek Nyitrára, a F. M. K. E. ügyvivőségéhez és pedig: Bernát István dr. gyűjtése 25 frt, Léva város 2 frt 60 kr, Hódmező-Vásárhely város 25 frt, Felső-Vesztenic község 39 frt 34 kr, Kun-szt.-mártoni takarékpénztár 5 frt, Salgó-Tarján város 115 frt, Zsolnai járásbírósg 3 frt, Bölcsészethallgatók segítő egyesülete Budapesten 4 frt 45 kr, Zenta város 10 frt, Losonc város 9 frt 40 kr, Papi Balogh Péter (Haraszi) 2 frt, Pongrácz Gyula Kassa 50 frt, Hegedus Sándor orsz. képviselő 10 frt, Polónyi Géza orsz. képvis. 10 frt, Molnár Józsiás orsz. képvis. 2 frt, gr. Csáky Lajos orsz. képvis. 10 frt, Sturmman György orsz. képvis. 3 frt, dr. Meskó László orsz. képvis. 3 frt, dr. Hupka Lajos gyűjtése (Besztercebánya) 115 frt, Besztercebányai takarékpénztár 30 frt, gróf Bethlen Gábor orsz. képvis. 5 frt, Zilah város 4 frt, Nagy-Kanizsa város 25 frt, Baross Jusztin (a trenseseni furdobén rendezett tombola jövedelméből) 100 frt, Csanád-Palota község 10 frt, Rimaszombat város 19 frt 70 kr. Összesen 637 frt 49 kr.

Műkedvelői előadás. A báni kath. legényegylet ma szeptember hó 6-án a „Korona-szálló” nagytermében egyleti zászlaja és pénztára javára műkedvelői előadást rendez. Műsor: „A mostoha testvérek vagy: „Erény és bűn.” Enekes színmű. Irta: Joáchim Agoston. Ezt követi tót nyelven: „Száz arany jutalom” című bohózat. Tótra fordította Francisci Fedor. Azután tánc.

A sajtó egyik bűne. A genfi anthropologiai kongresszuson dr. Aubry orvos igen érdekes felolvasást tartott a sajtó befolyásáról a büntettekre és véleményét abban, a sajtóra nézve kevésé hízelt mondatban foglalta össze, hogy a sajtó a büntettek iskolája. A sajtó — ugymond — a legkisebb részletekig elmondja a legborzasztóbb és legvakmerőbb büntetteket, felizgatja az olvasók képzetét és a lejtőre taszítja azokat a szerencsétlen prediszponáltakat, a kiknek lelkére hataak e leírások, mint a termékeny földre a buzaszem. A sajtó dr. Aubry véleménye szerint neveli a büntetteseket, mert tapasztalatlan embereknek szuggerálja a lopásnak, rablásnak, gyilkosságoknak eszméjét és a bűnösöket kioktatja újabb fogásokra és furfangokra, a melyekkel a vizsgálóbírók tévutra vezethetik. Dr. Aubry mindebből arra a következtetésre jut, hogy a sajtó szabadságát korlátozni kell és meg kell tiltani, hogy a büntettekről tudósításokat közölhessen. — Igaza van.

Gabonaárak f. é. szeptember 4-én a nyitrai piacon, métermázsánként: Buza 6:50—6:85 frt, rozs 5:50—5:80 frt, árpa 6:40—7:00 frt, zab 5:40—5:50 frt, Kukorica 4:30—4:50 frt, krumpli 1:40—1:70 frt.

Közgazdaság.

Szőlővessző eladás. Hogy a szőlővesszők eladása a termelőknek megkönnyíthessék s hogy azok, a kik akár európai, akár amerikai szőlővesszőket vásárolni óhajtanak, a létező szőlővessző-készletekről idejekorán tájékozást szerezhessenek, a f. év őszén is mind a hazai, mind az amerikai fajtájú eladó szőlővessző-készletekről hirdetés fog kibocsáttatni. — Felhívtnak ennél fogva mindazok a szőlőbirtokosok, a kik teljesen megbízhatólag fajtisztta európai vagy amerikai eladó szőlővesszőkkel rendelkeznek, hogy készleteiket, fajta minőség (sima vagy gyökeres vesszők) és mennyiség szerint a termelési hely (vármegye, község, vasut és postaállomás) és az ezrenkénti eladási árak megjelölésével, az árakba a csomagolás és a feladó vasuti állomáshoz való szállítás költségeit is beleértve, a nyitramegyei gazdasági egyesület titkári hivatalához lehetőleg mielőbb jelentsek be. Bejelentési iven ugyanitt kaphatók. — Felhívtnak továbbá mindazok, kik a nyitramegyei gazdasági egyesület amerikai szőlőtelepéről vesszőt vásárolni akarnak, hogy ez iránti igényeiket legkésőbb a f. évi szeptember hó 15-ig bejelentsek. — A későbbben jelentkezők kívánsága figyelembe vehető nem lesz.

Zabszállítás. Azon termelők, kik 1897. évi január hó 1-től ezen évi december hó 31-ig a nyitrai honvédsoportok részére 368 m.m., az érsekújvári honvédsoportok részére pedig 2380 m.m. zabot szállítani hajlandók, adják be ajánlataikat a f. hó 15-ig a nyitramegyei gazdasági egyesület titkári hivatalához, hol a feltételek is megtekinthetők. — Termelők bánatpénzt és óvadékokat nem fizetnek.

Száz és körömfájás a következő nyitramegyei községekben uralkodik: Krakován, Császtócon, Holicson, Csejthén, Sissón, Novákon, Kis-Belícen, Német-Prónán, Gajdelen, Podolán és Nagy-Belícen.

Sertés-piac. A földmívelési miniszter megengedte, hogy a kőbányai piac f. é. október hó 15-étől megnyitassék és ezen naptól kezdve magyarországi származású sertések ezen piacra ismét szállíthatók legyenek.

Telefon.

Utóbbi időben annyi sok mindenféle megbízással halmoztak el egyesek a vidékről, hogy e bizalomért legelőször köszönetünket kell kifejeznünk, s e végből még külön fel kell hívunk többek figyelmét. Nevezetesen bukkott diákok hepretegálása képezi főszövegünket; minél rosszabb a diák, annál jobb, hiszen ugyanis tudjuk, hogy mindig a tanár hibás. Leánykák, gimnazisták számára in-

gyen kosztot keresünk. Tandij elengedése, ingyen tankönyvek, az már magától érthető, sőt van még vagy ötven helyünk, hol 30 frtot ráfizetnek havonként, csak szálljon oda a diák. — Bende püspök ur is alig várja már ajánlatainkat a menház megüresedett ingyenes deák helyeire, s e célból előbb a honvéd-kaszárnyát akarta kibérelni. De miután az szűknek bizonyult, most a sátoztárbort szándékozik lefoglalni e célra, hiszen telen ugyanis üresen áll. Azután pénzügyigazgatóság, adóhivatal, törvényszék irattára felkutatása különös passziókat képezi, s ha ott egy két óráig még várakoznunk kell, egészen el vagyunk ragadtatva a boldogságtól. Ezekre mind kimerítő választ adni, az már aztán az elragadtatással határos, mert hála Istennek úgy sincs egyéb dolgnak.

K. Trencsén. Kívánságára szívesen konstatáljuk, hogy a trencsényi k. társáznak most Budapesten a kiállításán látható s a jezsuiták idejéből fennmaradt emléktárgyai ugyancsak a társház u. n. Benfirnius kápolnájában legszébb rendben tartatnak. Mult vasárnapi számunkban a kiállításról szóló levél írója csak annyit akart mondani, hogy évek előtt a trencsényi társházat meglátogatta, egyik rendtárs körül is vezetett, de a ház legértékesebb tárgyait csak most a kiállításán volt alkalma látni. Lehet hogy akkor a vezető erről megelégedezett, amint másrészt semmi lehetetlenség sincs abban, hogy ilyen tárgyak egyszerűen többször már lomtárba kerültek. Örülünk, hogy önként ez nem így történt. Minden további következtetése alap híján szűkölködik.

SOUKENIK JÁNOS ORGONA-ÉPÍTŐ SZEGEDEN.

Elvállal mindennemű

Új orgonák építését

bármily alakban és nagyságban jutányos árak mellett a legújabb és leggyakorlatibb rendszer szerint.

Régi orgonák átépítését, javítását és hangolását jótállás mellett elvállalom.

Új harmóniumokat

kellemes, erőteljes hanggal, tartós szerkezettel 75 frttól kezdve számítok.

Templomi berendezéseket,

oltárok, szószekek, gyöntató-szekek, keresztelő-kutak és padok készítését a legjutányosabb árak mellett elvállalom.

A jelen olcsó közlekedési árak mellett az ország bármely részében teljesítek mindennemű idevágó munkát, a nélkül, hogy azt t. vevőim megéreznek.

Rajzok és költségvetésért díjat nem számítok.

Tisztelettel

SOUKENIK JÁNOS,
orgona-építő

17-26. Szegeden, Belváros.

== Lakás: ==

Szeged, Boldogasszony-sugarut 25. szám.

Női

VARRÓ-SZALON MEGNYITÁS.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy szeptember hó 1-én

Vicarius-utca. 5 sz. alatt

női varró-szalont

nyitok.

Készíték a „Moniteur” szerint

legújabb divatú női ruhákat,

meyleknek kiválóságáról, 6 évi pesti öndllő praxisom eléggé kezszedik. A megrendeléseket a legpontosabban, időhöz mérten teljesítem.

Növendékeket jó házból elfogadok,

kiknek egy év alatti kitanítását biztosítom.

Kiváló tisztelettel

Skopecz Juliska.

2-szeres és 3-szoros termékek csakis mesterségesen szárított műtrágyával

érhetők el

Hungária műtrágya, kénsav és vegyi ipar
részvénytársaság Budapestén.

Herényi Gotthard Sándor és Rovara Frigyes művét érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldjük meg.